

Western Michigan University

From the Selected Works of Maira Bundza

August 20, 2015

Katskilu Atskaņas #2

Maira Bundza, *Western Michigan University*

Available at: https://works.bepress.com/maira_bundza/48/

Valodīņa tiltu gāja
Brāliņos dzīvodama,
Paldies, laudis, par valodu,
Jel kājiņas neapmirks.

KATSKIĻU ATSKAŅAS

3x3 Katskiļos avīze #2

2015.g. 20. augustā

Svecīšu dievkalpojums

Trešais vakars iesākās ar svecīšu dievkalpojumu. Sarīkojumu zālē krēsli bija sakārtoti aplī un vidū dega viena svece ar trim degļiem. Apkārt svecei bija izveidoti saules stari, uz kuriem katrs nolika savu sveci, kuŗu savukārt, aizdedzināja no galvenās. Mācītāja Ieva Pušmucāne- Kineyko runāja par Dievišķo gaismu, kas līdzīgi saules stariem, spīdot katrā cilvēkā, iegūst savu vienreizējo krāsu. Lūgšana bija pateicība par katra dalībnieka vienreizējo gaismu. Izjutām lielu kopības sajūtu un siltumu. Aizlūdzot par slimiem un pieminot aizgājējus, jutāmies Dieva gaismas un mīlestības apņemt.

—Dace Zalmane

3x3 pasaulē

Te, 3x3, mūs pievelk latviskais gars un latviešu draugi. Mēs apgūstam jaunas zināšanas un mākas, skandinām dziesmas, pārrunājam latviešu politiskās, sabiedriskās un kulturālās problēmas. Šo svēto darbu novērtē Latvijas Kultūras ministrija un no tās šogad saņemts atbalsts četriem lektoriem no Latvijas.

3x3 kopj un veicina latviskumu latviešos visā pasaulē un tā šogad satiekas 8 vietās. Priekuļos sanāca 387 dalībnieki, Viļānos 298 un Straumēnos, Anglijā angļu valodas nometnē 62 dalībnieki. Gaŗezērā pagājušajā nedēļā bija 162 dalībnieki, no tiem 47 bērni. Šonedēļ notiek arī nometne Īrijā, un nākamnedēļ būs atjaunotais latviešu valodas 3x3 Anglijā. Austrālijā 3x3 notiek janvārī. Latvijā nometņu vadību vairākkārt pārņēmusi jaunā paaudze, kuŗa uzaugusi 3x3.

Danču un rotaļu vakars

Viens no skaistākajiem un iepriecinošākajiem vakariem 3x3 nometnē bija danču jeb rotaļu vakars, kurā piedalījās nometnes dalībnieki, bērni, vadītāji un strādnieki. Domāju, ka iesim tās pašas parastās rotaļas, kā „Māte teica Jancītim” vai „Tūdaliņ, tāgadiņ.” Bet nē! Biju galīgi pārsteigta, ka danču vakars izvērtās par brīnišķīgu, nekad neredzētu, danču, rotaļu un mūzikas vakaru. Katrīna Dimanta, vijoli spēlējama, vadīja visas dejas, dziedādama un saukdama ar skaistu, skaidru balsi. Spēlēja deviņu jauniešu orķestris, kurā bija bungas, divas dūdas, divas ģitāras, vālītes, vijole un mandolīna.

Dejošana bija interesanta un ļoti intensīva. Visi lēca vaiga sviedros. Tas skaistākais un brīnišķīgākais bija tas, ka dejojāji bija četru

paaudžu piederīgie. Tur bija tēvi, mātes, vīri, sievas, vecmāmiņas, dēli, meitas, māsiņas un brāļi kā viena liela ģimene! Tik draudzīgu un siltu vakaru nebiju ilgi izbaudījusi.

—Dzintra Alversone

Politikas ievirze

Vispirms jau šīs bildes precīzi izsaka, kāda mēdz būt politiskā dzīve žurnālista izpratnē – o, šis politiskais lēmums gan varētu būt labs ..., bet varētu jau tomēr būt vēl labāk ..., bet ko, ellē, šis nozīmē un ko viņš tur dara ... un kapēc tas trakais ir kļuvis par ministru ... utt!?! Uzskatu, ka labs žurnālists ir tāds, kurš spēj „redzēt” notikumus no, kā saka, abām pusēm. Ansis Bogustovs viennozīmīgi ir talantīgs, analītisks žurnālists, kurš šo uzdevumu veic perfekti, katru pēcpusdienu izgaismojot 3x3 politikas ievirzes interesentiem dažādus, ar politiku saistītus, jautājumus no ne tikai abām, bet visām četrām pusēm.

Par spīti nepielūdzošajam karstumam un mitrumam, Ansis enerģiski un ar patiesu entuziasmu aicina mūs uz pārrunām par vēlēšanu sistēmām gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā, kā arī paskaidro kā Eiropas Savienība vispār funkcionē un pat izaicina mūs uz nopietni kaislīgām debatēm, iejūtoties kādā no Latvijas ministru lomām, lai, kā piemēru, apspriestu mūsu iedomātās „izglītības ministres” izvirzīto prasību, ka pamatizglītībai Latvijā vajadzētu būt tikai un vienīgi latviešu valodā. Varbūt šī ideja sākumā izklausās kā kaut kas ko Latvijas valdībai jau sen vajadzēja izpildīt, taču ļoti ātri mūsu mazās spēlītes „izglītības ministres” labi gribēto domu izvērtē

„integrācijas ministrs” un „iekšlietu ministre” un izrādās, ka viss jau nav nemaz tik melnbalts un vienkāršs! Ansis ir perfekti parādījis, ka politiskā dzīve nemaz nav tik vienkārša, kuŗu no malas daudziem ir viegli kritizēt; „demokrātija ir kompromiss. Ideālā gadījumā katrs no debašu galda aiziet vienlīdzīgi nelaimīgs jeb vienlīdzīgi laimīgs”, saka Ansis.

Ir svarīgi uzsvērt, ka šo „sauso” tematu – politiku – Ansis spēj pasniegt ar nenogurstošu humoru, kā arī bez lāsītes ūdens; tas, manuprāt, liecina par patiesu mīlestību un aizraušanos ar to, ko Ansis ir dzīvē izvēlējis kā savu karjeru.

Politikas ievirzes dalībnieki ir pateicīgi Ansim par izsmēlošo informācijas devumu, par viņa humoru, vienmēr laipno uzklausišanu un runāt gatavību. Paldies, ka varēji atbraukt, un ceram, Tevi, Ansi, drīz atkal redzēt 3x3 pulciņā, kā arī ar nepacietību gaidīsim Tevi dzirdēt Latvijas radio*!

Linda Zālīte

*Anša Bogustova radio raidījums ir 21. gadsimta latvietis ārpus Latvijas

Dzīvā folklorā

Kristīne Rotbaha sāka Dzīvās folkloras ievirzi „tautas balsī,” atskaņojot senas latgaļu dziesmas. Dziesmas bija par personīgiem, ģimenes un vēsturiskiem notikumiem. Stāsti no ekspedīcijām dažādās Latvijas vietās mūs bagātīgi informēja par ieražām un to nozīmi kultūras uzturēšanā. Daloties pārrunās, sapratām grūtības un šķēršļus folkloras glabāšanā, kā vērtību mūsu tautai.

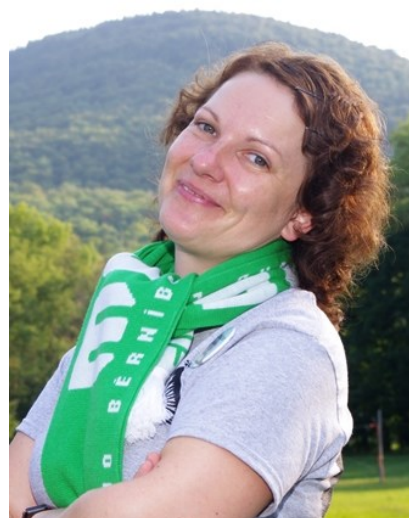
Līga Stamm

Kristīne Rotbaha

Kristīne ir izstudējusi tieslietas un strādājusi par notāra palīdzi. Lai noņemtu ikdienas spriedzi, viņa sāka lasīt dainas un latviešu ticējumus. Kristīne, ar vīru Juri, sāka piedalīties etnogrāfiskā dziedāšanā un ar laiku

pievienojās *Saviešiem*, kur Juris ir vēl tagad, kaut Kristīne tagad ir ar *Saucējām*. Kopā ar Medņevas sievietēm viņi piedzīvoja vakara dziedāšanu

tautas balsī, kas tā aizkustināja, ka viņi to uzskata par pagrieziena viņu dzīvē. Būdamā juriste, viņa gribēja ne tikai dziedāt un piekopt tradīcijas, bet izprast to nozīmi, un tā aizgāja studēt maģista programmā folkloru Latvijas Universitātē. Viņai laimējās tikt folkloras kursā, kur tikai ik pa trim gadiem uzņem jaunus studentus. Viņa ir piedalījusies folkloras ekspedīcijās uz Valku un Dundagu ar Janīnu Kursīti un Māru Zirnīti. Tur viņa iepazinusies ar Helēnu un Brigitu Vīksniņām.

Kristīne uzskata, ka ir daļa no trešā folkloras viļņa. Pirmais bija 80's gados, tad 90's gados, un tagad atkal. Pēdējos divos gados uzplaukusi liela interese par folkloru, šoreiz daudzi jaunieši labāk to izprot un iedziļinājas. Mūzikas Akadēmijā tagad ir etnomūzikoloģijas klases. Kristīnei un Jurim ir svarīgi kopt tautas tradīcijas kopā, jo tas viņiem nav tikai hobijs, bet dzīves veids.

MBz

**Rita. Laima.
Rumpētere.
Krieviņa.
Bērziņa.**

Lektore Maijas
Hinkle vadītajā
Dzīves stāstu ievirzē.

Ar Laimas

raksturīgo, mierīgi izteikto, bet trāpīgo, reizēm melno humoru otrajā *Dzīves stāsta* ievirzes dienā viņa saka: „Nekad neesmu tā smējusies kā komunistiskā Latvijā.” Nē, šī nav tipiska 1960. gadā Ņudžersijā dzimusi un augusi latviešu sieviete, četru bērnu māte.

17 gadus viņa nodzīvoja Latvijā un gandrīz puse no tiem gadiem bija, kad Latvija vēl atradās dziļi aiz dzelzs aizkara. Kaut Laima un viņas jaunais vīrs Andris centās nevienam nelekt acīs, tie tomēr daudzkārt tiek izsaukti uz čeku uz „sarunām.”

Laima pastāsta mums par viņas vecākā dēla Krišjāņa piedzimšanu Rīgas pirmajā slimnīcā apstākļos, kur valdīja ne tikai sanitāra nolaistība, bet arī trula un auksta attieksme pret grūtniecēm zīdaiņa dzimšanas brīdī – brīdī, kam vajadzētu būt vienam no gaišākiem mātes dzīvē.

Laimai diendienā dūrās acīs un garu nomāca Rīgas ikdienas pelēcība, Vecrīgas komunālā dzīvokļa šaurība. Bet, kā mākslinieciska dvēsele, Laima atrod vizuālu atbalstu tuvās Domu baznīcas siluetā. Debesīs. Dabā. Atrod atbalstu savā, varbūt atskatoties, naivā, bet tomēr sev pārliecinošā pārliecībā, ka viņa grib

1980's gados dzīvot Latvijā, vienalga kādi apstākļi tur pašreiz ir. Dzīvot ar savu jauno ģimeni un latviešu tautu.

Klausījāmiem elpu aizzinādami.

Laima savu dzīves stāsta stāstījumu papildina ar bagātīgu vizuālu klāstu no nesen pabeigtā 700 lpp. garā autobiogrāfiskā manuskripta *Skylarks* and Rebels*. Redzam kartes, grafikas, ģērboņus, fotografijas. Manuskriptu izdošanai pieņēmis izdevējs Vācijā. Rakstīt angliiski Laimai devis vajadzīgo emocionālo atkāpi no piedzīvotā. Objektivitāti. Arī izdevējs uzskata, ka *Skylarks and Rebels* vērtība ir ne tikai Laimas aizraujošais un neparastais dzīves stāsts, bet šo 17 gadu konteksts ģimenes, latviešu tautas un Latvijas valsts divdesmitā gadsimta vēstures fonā.

Sarma Muižniece-Liepiņa

*skylark = cīrulītis

Namaste

„Ko Tu ievēro kā pirmo pie kāda cilvēka, kad Tu viņu pirmo reizi sastop?” jautāja māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko rīta meditācijā.

„Vai cilvēks ir draudzīgs.” „Smaidu.” „Kāds ir viņa vispārējais izskats, acis, ieinteresētība.” „Vai cilvēks izskatās dusmīgs,” skanēja daudz un dažādu atbilžu no meditācijas dalībniekiem.

Tad mācītāja pastāstīja par savu Indijas izcelsmes istabas biedreni luterāņu koledžā Minesotā, kur katreiz, kad viņas satikušās, uzrunājusi levu parastā indiešu veidā – saliekot rokas kopā, kā lūgšanā, noliecot uz viņas pusi galvu un sakot, „*Namaste.*” Ieva prasījusi, ko nozīmē vārds „*Namaste*”.

„*Namaste*” ir ļoti grūti tulkot,” skanējusi atbilde, „bet tā nozīme ir apmēram

tāda - dievišķais manī sveicina dievišķo Tevī”.

Dziļi un skaisti, vai ne?

Maija Hinkle

Ieva Pušmucāne-Kineyko ir mācītāja Ņubransvikas un Leikvudas draudzei Ņudžersijā, kur viņa notur dievkalpojumus pamīšus Ņubransvikas (New Brunswick) baznīcā un īrētā igauņu dievnamā Leikvudā (Lakewood).

Tautiskā šūšana

Daina Bīriņa-Krasta vada tautisko šūšanas ievirzi. Katra dalībniece (jā, te šogad tikai piedalās sievietes) izvēlējas, ko taisīs, izveidoja sev piegriezni, izgrieza šujamos gabalus, un tad sāka tos likt

kopā. Katra vīle jeb šuve vispirms jāspauž, tad jāpiediedz jeb jāsadrāklē, tad var nošūt ar mašīnu. (Nometnē saveda vairākas šujmašīnas.) Ja vīle labi nošūta, tad to var nogludināt, ja nē – jārauj ārā diegi un jāsāk atkal. Daina māca nošūt vīles dubultīgi – tas ir sašūt kopā kreisās puses ar 0.5 cm vīli, tad izvērst drēbi un nošūt otro reizi ar labām pusēm kopā, atkal 1cm (french seam). Dalībnieces atzina, ka šūšana ir grūta un sarežģīta, bet ka ievirzes vadītāja ļoti izpalīdzīga. Viņa esot ne tikai meistare šūšanā, bet arī dizainere. Izrādās, ka Daina Latvijā ir izstudējusi šūšanu Rīgas Technikumā un mācījusi jaunus drēbniekus Ogres

amatniecības vidusskolā. Tagad viņa reizēm pieņem pasūtījumus tautas tērpu un citu drēbju šūšanas darbiem. Priecājamies, ka viņa bija ar mieru atbarukt uz Katskiļiem un pamācīt mums šūt linu kreklus, blūzes un kleitas. Lina audekls esot atvests no Latvijas - Jelgavas lini – gan gaiši, gan tumšāki, dabīgās krāsas lini.

Iespēja arī izgatavot galdautu ar saules radītiem musturiem, dekorācijām. Vispirms saslapina audeklu ar ūdeni, uzlej un ļauj izplūst saules jūtīgām drēbes krāsām. (piem. Dye-na-flow.) Tad virsū uzliek lapas, papardes,

puķes vai arī citus priekšmetus un izliek saulē. Kad drēbe sausa, noņem priekšmetus un no

kreisās puses 20 minūtes jāgludina, lai krāsa iesēžas. Vareni rezultāti!

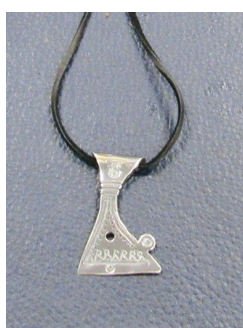

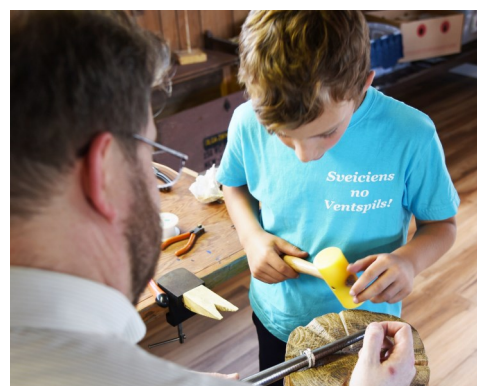
Rotu kalšana

Rotkalšanā mums iet jautri. Taisam rotas, ko katrs vēlas, un arī smejamies viens par otra jokiem. Citreiz esam noguruši un gribam aizmigt. Bildēs var redzēt, kā mazais Kārlītis diktam cīnās ar miegu, te sēdus, te guļus. Bet pēc minūti ilgas atpūtas puika jau atkal braši sēž un pucē savu gredzenu. Citā bildē varam vērot kā puīši viens otram palīdz, lai Didzim Nīgalam sanāktu aproce — viens vij, otrs dedzina, trešais apdedzina pirkstus, turot ķieģeli zem rotas, lai liesma to labi nokvēlinātu.

Priecājamies par žiperīgajiem skolotājiem Alfonu Medni un Andri Rūtiņu. Kopā smejamies, dusmojamies, priecājamies un visnotaļ veidojot rotas, labi pavadam laiku! Par mūsu darbiņiem varēsiet priecāties izstādē, kas būs apskatāma sestdien.

Katrīna Dimanta

3x3 ripo

Viesturs Zariņš pa 3x3 nometnes laiku aizveda vairākas grupas izbraukāties pa vecām dzelzceļu sliežu gultnēm, kas pārveidotas par taciņām kājniekiem un ritenbraucējiem. Otrdienas rītā viņš izbrauca

kopā ar bērniem, bet pēcpusdienā — ar pieaugušiem. Arī Latvijas ciemiņi gribēja

izvest līkumu un to darīja trešdienas pēcpusdienā. Abām pieaugušo grupām bija pa ceļam jālabo tukšas riepas, bet visi atbrauca mājās laimīgi, ko skaistu redzējuši.

Bērnu nodarbības

Jauns latviešu sports – interpretīvā dziedāšana

Interpretīvo dziedāšanu jau daudzus gadus piekopj Indijā, kā to esam redzējuši Bollywood filmās. Katrai jaunai dziesmai izgudro

choreogrāfiju un tad jaunieši to iemācas un danco līdz. Varētu to aprakstīt kaut kur starp līniju dejām un žestiem.

Valdis Bormanis jau gadiem to dara instinktīvi. Maija Medne nekad nevar dziedāt bez kustēšanās.

Dace Zalmane dzīvojusi ilgus gadus Brazīlijā un arī pieradusi kustēties līdz ar dziesmām.

Interpretīvā dziedāšana sāk veidoties te, 3x3.

Agrāk zināmas kustības bija tikai pāris

dziesmām, kā, piemēram, bērniem ar „Seši mazi bundzenieki.”

Meklē fotogrāfijas

Anita Dzirne-Irlen meklē fotogrāfijas, kurās labi redzama mode Latvijā no 1918. gada līdz Otram pasaules karam, kā arī no Vācijas nometņu laikiem. Fotogrāfijas var nosūtīt jpg formātā uz

anita@lookforthewoman.com vai arī pa lēno pastu – 124 72 St. Apt 3R, New York, NY 10023. Anita apsola atsūtīt atpakaļ fotogrāfijas tūlī pēc kopēšanas.

Pateicība

Es vēlos visiem pateikties par jūsu burvīgo dāvanu un sirsnīgiem sveicieniem manā 60 gadu jubilejā! (Izmaksājām Tainai Zipline piedzīvojumu Hantera kalnā.)

Te ir jauki, te ir labi 3x3 lociņā.

Es lidoju putniem līdz Prieks bija manā sirsnībā!

Mīļš Paldies!

Taina

***Dailradē* rotas, drēbes, kartītes, grāmatas un skaņu ieraksti!**

Pirmajā mītnē Ināra Liepa iekārtojusi rokdarbu veikaliņu *Dailrade*. Tur izstādītas rotas, krekli, tautiskas zeķes, kartiņas un citi izstrādājumi. Tur ir arī pieejamas grāmatas un skaņu ieraksti. Izmantojiet izdevību iegādāties ko latvisku sev vai citiem, pie reizes atbalstot 3x3. *Dailradē* no 12:45-3 un 5-6:15 pp. Izstādīti sekojošo mākslinieku darbi:

- Irēne Aizstrauts
- Dzintra Alversone
- Līga Daiga
- Maija Laiviņa
- Taina Laiviņa
- Austris Mangulis
- Nora & Pauls Meiners
- Aina Priedīte
- Ieva Ragaine
- Ilga Rūtiņa
- Andris Rūtiņš
- Edgars Skulte
- Anda Spalviņa

Sirsnīgs paldies ziedotājiem!

Edgars Bērziņš—\$100

Inta Šrādere—\$350

Anonīms—\$100

Sevišķi pateicamies Latvijas Republikas Kultūras Ministrijai par 3x3 nometnes atbalstu ārzemēs un ceļa naudas segšanu četriem ieviržu vadītājiem.

LATVIJAS REPUBLIKAS
KULTŪRAS MINISTRIJA

Ziņojumi

Vai jūs zināt?

Daudzinājums – vārda sakne ir „daudz.”
Latvieši ticēja, ka runāšana, lūgšana, dziedāšana par kādu lietu to vairo un stiprina. Ceturtdienas vakara programmā vairosim un stiprināsim mūsu dziesmoto valodu!

3x3 mājas lapa— www.3x3.lv

Facebook lapas:

- Katskiļu 3x3
- Katskiļu Nometne— te tiks jaunākās bildes un informāciju par notikumiem jaunie saimnieki
- Nometne, kur liek bildes un informāciju bijušie nometņotāji

Redaktore: Maira Bundža

Foto: Pēteris Alunāns, Dzintra Alversone, Maira Bundža, Katrīna Dimanta, Andra Leimane, Edgars Zālīte, Viesturs Zariņš.

Avīzes galva: Austris Mangulis

Korektore: Inta Rūtiņa, Linda Zālīte.